

ADVIES
25 januari '08

DE MILIEUPRIORITEITEN VAN HET SLOVEENSE
VOorzitterschap VAN DE EUROPESE UNIE

Inhoud

Inleiding	3
Adviestekst	4
1. Situering	4
2. Het Europese klimaat- en energiebeleid	5
3. Biodiversiteit	10

Inleiding

Dit advies kwam tot stand op eigen initiatief van de Raad. Het past binnen de ambitie van de Raad om het Europese (milieu)beleid actief op te volgen. Dit gebeurt op periodieke basis naar aanleiding van elk nieuw voorzitterschap van de Europese Raad. Met deze adviezen heeft de Raad twee doelstellingen voor ogen. Eerst en vooral willen we de Vlaamse minister van Leefmilieu, en andere Vlaamse onderhandelaars, op de hoogte brengen van de standpunten van de Minaraad over de belangrijkste thema's van de Europese milieubeleidsagenda. Maar het doel van dit advies gaat ook verder. De contouren van het Vlaamse milieubeleid worden in belangrijke mate uitgezet op Europees niveau. Daarom willen we met deze adviezen alle betrokken partijen in Vlaanderen informeren en sensibiliseren voor het Europese beleid.

Als voorbereiding voor zijn advies nodigt de Raad tweemaal per jaar een vertegenwoordiger uit van de Vlaamse minister van Leefmilieu om de Europese milieuprioriteiten van het voorzitterschap te komen toelichten. De Sloveense milieuprioriteiten werden tijdens een toelichting op 20 december 2007 gepresenteerd door de sprekers Jan Verheeke (raadgever van minister Crevits) en Marjan Decroos (Vlaams milieuattaché bij de EU).

Tijdens het Sloveense voorzitterschap zal het woordvoerderschap voor België in de Europese Raad Leefmilieu waargenomen worden door Vlaams minister Hilde Crevits.

Het advies werd voorbereid door de werkgroep Strategisch Milieubeleid van de Raad, die op 10 januari '08 vergaderde.

Hubert David
Voorzitter Minaraad

1. Situering

- [1] **De Sloveense milieuprioriteiten.** Met Slovenië is voor de eerste keer een nieuwe lidstaat van de Europese Unie aan de beurt om het voorzitterschap waar te nemen. Het Sloveense voorzitterschap is het laatste in de rij van drie waarvoor een gezamenlijk programma opgesteld werd. Dit programma van 18 maanden werd vastgesteld voor de Duitse, Portugese en Sloveense voorzitterschappen.¹

Topprioriteit blijft het klimaatbeleid. Nu de klimaatconferentie in Bali afgelopen is, ligt op internationaal vlak de focus op de uitvoering van de afspraken die daar gemaakt werden. In Europa is er geen wijziging van de klimaatthema's die de agenda bepalen. Het klimaat-energiepakket, met onder meer de herziening van de Europese emissiehandel en de inspanningsverdeling van de emissiereductiedoelstellingen tussen de lidstaten, staat al op de agenda sinds het Duitse voorzitterschap.

Ook het biodiversiteitbeleid staat bij de prioriteiten in het 18-maandenprogramma. Tijdens hun voorzitterschap zullen de Slovenen de EU vertegenwoordigen op de negende conferentie (*Conference of the Parties*) van het Biodiversiteitsverdrag van de Verenigde Naties die in mei 2008 plaatsvindt in Bonn (Duitsland). Biodiversiteit – met een focus op bio-energie, biobrandstoffen en de rol van bossen – is ook het thema van de informele Raad Leefmilieu die in april 2008 onder het Sloveense voorzitterschap zal plaatsvinden.

- [2] **Belangrijke dossiers 'in de pijplijn'.** Zoals steeds wordt de politieke agenda van het voorzitterschap in belangrijke mate bepaald door de *'regulatory pipeline'*, het lopende wetgevende beleid. Hieronder worden de belangrijkste dossiers en hun status in het beleidsproces opgelijst:

- herziening Richtlijn EU-Emissiehandelssysteem (oriënterend debat/voortgangsverslag);
- wetgevend voorstel ter verdeling van de CO₂-emissiereductiedoelstelling (oriënterend debat/voortgangsverslag);
- wetgevend voorstel tot regulering van koolstofvastlegging en geologische opslag (oriënterend debat/voortgangsverslag);
- voorstel Euro VI-verordening (politiek akkoord);
- herziening Richtlijn Brandstofkwaliteit (politiek akkoord);
- herziening Kaderrichtlijn Afval (tweede lezing);
- prioritaire stoffen in water (tweede lezing);
- verbod op export van kwik, opslag van kwik (tweede lezing);
- 3de herziening van de Lissabonstrategie (raadsconclusies voor de Lentetop).

Een aantal dossiers zal behandeld worden, maar krijgt een lagere prioriteit onder het Sloveense voorzitterschap:

- wetgevend voorstel inzake de strategie ter vermindering van de CO₂-uitstoot door personenwagens (oriënterend debat);
- herziening van de Richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding

---

¹ Europese Raad, *18-month Programme of the German, Portuguese and Slovenian Presidencies*, Brussel, 21 december 2006.

- van verontreiniging (de IPPC-Richtlijn);
- herziening van de Richtlijn inzake nationale emissieplafonds voor bepaalde luchtverontreinigende stoffen (de NEC-Richtlijn);
- pakket 'duurzame productie en consumptie'.

Tenslotte zullen dit voorjaar nog een aantal nieuwe dossiers aan bod komen:

- mededeling van de Commissie over de tenuitvoerlegging en handhaving van het communautaire milieurecht;
- ontwikkeling van een gemeenschappelijk milieu-informatiesysteem;
- mededeling GMES (*Global Monitoring for Environment and Security*, wereldwijde monitoring ten behoeve van milieu en veiligheid);
- vereenvoudigingsinitiatieven: herziening biocidewetgeving, Richtlijn elektronisch afval, Richtlijn gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur, Verordening ozonlaag afbrekende stoffen;
- biodiversiteitspakket: mededeling over invasieve soorten, *midterm* rapport over de implementatie van het biodiversiteitsactieplan;
- bossenpakket: mededelingen over ontbossing, illegaal hout.

In de volgende hoofdstukken komen de meest prioritaire thema's (de verschillende onderdelen van het klimaat- en biodiversiteitbeleid) aan bod. We willen er ook op wijzen dat een aantal van de opgesomde dossiers al in vorige adviezen van de Minaraad besproken werd.²

2. Het Europese klimaat- en energiebeleid

[3] Het internationale klimaatbeleid na de conferentie in Bali. De hooggespannen verwachtingen voor de klimaatconferentie van de Verenigde Naties werden gedeeltelijk ingelost. Er is een akkoord om de onderhandelingen te starten over toekomstige emissiereducties, en (zeer belangrijk) alle landen hebben zich bereid getoond om hieraan mee te werken. Via de 'Bali-wegenkaart' (*roadmap*) moet er tegen 2009 duidelijkheid komen over nieuwe afspraken voor de opvolger van het Kyoto-protocol. Deze wegenkaart maakt een onderscheid tussen de doelstellingen voor industrielanden en ontwikkelingslanden. Dat de ontwikkelingslanden akkoord gaan om zich mee te beraden over hun bijdrage tot het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen is, net als het akkoord van de Verenigde Staten, historisch te noemen. De positieve evolutie in de houding van de ontwikkelingslanden was een van de sleutelementen om de klimaatop in Bali succesvol te kunnen afsluiten.

De tekst bevat geen duidelijke reductiedoelstellingen voor de verschillende groepen van landen, maar enkel onrechtstreekse verwijzingen naar onder meer de wetenschappelijke inzichten die het *International Panel on Climate Change* (IPCC) levert. De huidige Kyotolanden onderschrijven duidelijk dat het nodig is om de globale uitstoot te laten pieken tussen nu en 10 tot 15 jaar, dat die globale uitstoot gehalveerd moet worden tegen 2050, en dat industrielanden een reductie in de grootteorde van 25 tot 40% tegen 2020 moeten realiseren. De Verenigde Staten erkennen dat alle industrielanden 'vergelijkbare' inspanningen moeten leveren. Er is nog geen lijst met concrete reductiedoelstellingen per land; dat is het werk voor de volgende twee jaar. De Bali-wegenkaart moet in 2009 leiden naar een nieuw

---

² De milieukwaliteitsnormen voor prioritaire stoffen in het waterbeleid en het Europese beleid inzake kwik kwamen aan bod in het advies van 25 januari '07 over het Duitse voorzitterschap. De Minaraad sprak zich uit over het pakket duurzame productie en consumptie in het advies van 30 augustus '07 over het Portugese voorzitterschap.

akkoord in Kopenhagen.

Samen met de ontwikkelingslanden heeft de EU sterk aan de kar getrokken om tot het akkoord van Bali te komen. Dit akkoord heeft ook gevolgen voor het Europese klimaatbeleid. De ingeslagen weg moet duidelijk verder gezet worden. Zo werd al een eerste stap gezet om het Europese engagement na te komen om de emissies met 30% te reduceren tegen 2020 (zie verder § [5]). Er liggen nog geen concrete emissiereducties op tafel voor de andere ontwikkelde landen en voor de geavanceerde ontwikkelingslanden, maar deze eerste stap is zeker positief. De -30%-reductiedoelstelling tegen 2020 moet voor de EU vanaf nu dan ook het referentiescenario zijn.

In Bali werd na 6 jaar eindelijk het adaptatiefonds operationeel gemaakt. Dit fonds moet geld mobiliseren om ontwikkelingslanden te steunen bij de gevolgen van de klimaatverandering. De ontwikkelingslanden, en vooral de meest kwetsbare landen, kregen een sterkere stem in de beslissingen van dit fonds. Ook hier zijn echter nog geen concrete engagementen om dit fonds op korte termijn van de nodige middelen te voorzien.

Ontbossing en bosdegradatie kregen eveneens een prominente plaats op de agenda in Bali. Daarbij werd echter nergens de garantie gegeven dat de rechten van inheemse volken en lokale gemeenschappen zullen worden gerespecteerd. Dit is een hiaat dat volgens de Minaraad moet ingevuld worden.

Een belangrijke doorbraak kwam er in de onderhandelingen door een akkoord over een Strategisch Programma voor technologie. Er werd beslist dat zo'n programma tegen 2009 zal uitgewerkt worden met het doel meer investeringen te mobiliseren voor het Zuiden. Er werd ook beslist dat het programma breder moet gaan dan financiële middelen mobiliseren voor technologieoverdracht. Ook Zuid-Zuidsamenwerking, eigendomsrechten en onderzoeksnoten moeten de nodige aandacht krijgen.

[4] Pakket energie en klimaat. Vorig jaar werd tijdens de Lentetop van de Europese regeringsleiders een belangrijke stap vooruit gezet om tot een Europees energiebeleid te komen. Hierbij staan de garantie van bevoorradsingszekerheid van energie en de klimaatproblematiek centraal. Terwijl vorig jaar de grote lijnen en de doelstellingen werden afgesproken, moet nu werk gemaakt worden van de concrete invulling van het pakket. Op 23 januari '08 heeft de Europese Commissie een belangrijk pakket met klimaat- en energiemaatregelen bekend gemaakt. Nu is het aan de Europese Raad van regeringsleiders en het Europees Parlement om zich uit te spreken over de voorstellen inzake de verdeling van de emissiereductie-inspanning tussen de lidstaten (*burden of effort sharing*), de verdeling tussen de lidstaten van de doelstelling inzake hernieuwbare energie, de herziening van de Europese emissiehandel, afspraken over koolstofopslag, agrobrandstoffen en de reductie van de emissies in de transportsector (personenwagens en brandstoffen). Over deze thema's heeft de Minaraad al standpunten geformuleerd in eerdere adviezen, die al dan niet met onthoudingen werden vastgesteld. Gezien de recente datum van publicatie kan de Minaraad zich in dit advies nog niet in detail uitspreken over alle onderdelen van het klimaat-energiepakket.

[5] Voorstel van inspanningsverdeling. Tijdens de Lentetop van 2007 beslisten de regeringsleiders tot een unilaterale emissiereductie van -20% tegen 2020. Deze doelstelling wordt opgetrokken tot -30% indien andere ontwikkelde landen gelijkaardige inspanningen zullen leveren en de grote ontwikkelingslanden ook inspanningen doen. De uitdaging voor de Commissie bestond er in om de vooropgestelde emissiereductie efficiënt en rechtvaardig te verdelen tussen de lidstaten. Landen zoals Denemarken, Ierland en Luxemburg moeten hun uitstoot

verminderen met 20%, terwijl Bulgarije 20% meer mag uitstoten. De Commissie stelt voor dat België zijn emissies met 15% vermindert tegen 2020 in vergelijking met de uitstoot in 2005. Deze doelstelling heeft betrekking op de uitstoot van bronnen die niet vallen onder de Europese handel in emissierechten. Bij de verdere bespreking van de voorstellen van de Europese Commissie wijst de Minaraad op de volgende aandachtspunten:

- Sluitende afspraken over de verdeling van de emissiereductie-inspanningen zijn enkel mogelijk indien er volledige duidelijkheid is over de inzet van flexibele mechanismen. De Minaraad herhaalt het algemene principe van de Vlaamse Klimaatconferentie "*dat alle in Vlaanderen beschikbare reductiemaatregelen die goedkoper zijn dan het gebruik van flexibiliteitsmechanismen gerealiseerd worden, zodat de inzet van flexibiliteitsmechanismen tot het noodzakelijke kan worden beperkt.*"³

Het voorstel van de Europese Commissie laat toe om een derde van de reductie-inspanning in het buitenland te realiseren. Na het succesvol afsluiten van een post-2012-akkoord wordt dit aandeel zelfs opgetrokken tot 50%.

De Minaraad wijst erop dat investeringen in eigen land – om hier emissiereducties te realiseren – bijkomende voordelen levert op het vlak van tewerkstellingscreatie, innovatie, enz..

- Cruciaal is dat de globale EU-doelstelling voor 2020 consistent moet zijn met de algemene EU-doelstelling om de temperatuurstijging beneden 2°C te houden. De EU erkende al dat op basis van de wetenschappelijke inzichten, de EU een doelstelling van 30% reductie op zich zou moeten nemen. In Bali kwamen de Kyotolanden overeen dat de industrielanden een reductie van 25 tot 40% op zich moeten nemen. Het klimaat-energiepakket van de Commissie verwijst naar de -30% doelstelling, maar gaat uit van een -20% doelstelling. In het licht van het voorgaande, vraagt de Minaraad om de Europese discussies te voeren op basis van een dubbel set aan doelstellingen, één op basis van -20% en één op basis van een globale -30% doelstelling. Het is belangrijk dat er een gelijk speelveld gerealiseerd wordt voor de ondernemingen in de verschillende landen. Met een dubbele set aan doelstellingen hoeft bij het uiteindelijk bereiken van een volwaardig internationaal akkoord, geen tijd verloren te worden met het opnieuw starten van de discussies over de interne Europese lastenverdeling.
- Een internationale overeenkomst over langere termijn moet naast het einddoel realistische tussentijdse mijlpalen bevatten. Om deze mijlpalen goed op te volgen moet duidelijk gerapporteerd worden op het hoogste politieke niveau: de Europese Commissie aan de Europese Raad en het Europees Parlement. Dit is noodzakelijk om tijdig te kunnen bijsturen.

[6] Lastenverdeling doelstelling hernieuwbare energiebronnen. Tijdens de Lentetop in maart '07 beslisten de Europese regeringsleiders om het aandeel van hernieuwbare energie op te trekken van het huidige 6,4% naar 20% in 2020. Dit is een ambitieuze en bindende doelstelling. De invulling van deze doelstelling door de Europese Commissie is een onderdeel van het nieuwe energiepakket. De Europese doelstelling werd verdeeld over alle lidstaten. Hierbij werd rekening gehouden met nationale omstandigheden. Zweden moet voor 49% hernieuwbare energie zorgen tegen 2020, terwijl België 13% als doelstelling voorgesteld krijgt. Er werden geen (bindende) sectorale doelstellingen vastgelegd voor respectievelijk

---

³ Advies van SERV en Minaraad van 30 juni 2006 over het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

elektriciteitsproductie, verwarming en koeling. Dit moet zorgen voor meer flexibiliteit in de lidstaten. De Minaraad benadrukt dat er in Vlaanderen een groeiend economisch potentieel aan hernieuwbare energie bestaat en dat dit maximaal moet worden gerealiseerd.

De Europese Commissie houdt ook vast aan een aparte doelstelling van 10% hernieuwbare energie (voornamelijk agrobrandstoffen) in de transportsector tegen 2020. De Commissie heeft een aantal criteria voorgesteld waaraan deze brandstoffen moeten voldoen. Zo moet er minimaal een vermindering met 35% van de CO₂-uitstoot gerealiseerd worden in vergelijking met conventionele brandstoffen. Duurzaamheidscriteria verbieden agrobrandstoffen van gronden met een hoge biodiversiteitswaarde en van bossen of beschermde natuurgebieden.

Met betrekking tot de bijdrage van biomassa om de hernieuwbare energiedoelstelling te halen heeft de Minaraad in vorige adviezen reeds meermaals gepleit voor de invoering van een duurzaamheidcertificaat. *“De instelling van een effectief certificeringssysteem, dat zowel rekening houdt met de CO₂-balans van de bio-energie als met de impact op natuur en milieu, en duurzame ontwikkeling in het algemeen, is noodzakelijk. Het certificatiesysteem moet rekening houden met de impact in de EU én in het buitenland.”*⁴ De Minaraad zal in een toekomstig advies onderzoeken of de criteria die door de Europese Commissie voorgesteld worden hieraan tegemoet komen.

- [7] Herziening van de Europese handel in broeikasgasemissierechten.** Het voorstel van de Europese Commissie van 23 januari '08 over het klimaat-energiepakket bevat ook een voorstel over de herziening van de Europese handel in broeikasgasemissierechten (*European Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme*, EU-ETS). De Minaraad is van oordeel dat deze herziening van groot belang is voor het klimaatbeleid in Europa en zijn lidstaten. Daarom werd een afzonderlijk advies met aanbevelingen over de herziening van de emissiehandel vastgesteld.⁵ Een succesvolle herziening van de Europese emissiehandel moet volgens de Minaraad zorgen voor emissieplafonds, een veilingssysteem, enz. die op Europees niveau vastgelegd worden. Bovendien moet de doelstelling voor de ETS-sector in de lijn liggen van de algemene CO₂-reductiedoelstelling van de EU. Met een emissieplafond dat op Europees niveau vastgelegd wordt (de allocatieplannen in de lidstaten worden dus afgeschaft) komt het voorstel van de Commissie alvast tegemoet aan het advies van de Minaraad.

Volgens de Minaraad moet de opname van andere gassen, landen of niet industriële sectoren gebeuren op basis van een gedegen afweging waarbij rekening gehouden wordt met o.a. impact op concurrentiekracht, reductiepotentieel, marginale kosten voor de emissiereducties, realisatie van een gelijk speelveld tussen de ondernemingen, wijze waarop en hoeveelheid van de kosten die kunnen doorgerekend worden, impact op het handelssysteem als dusdanig (liquiditeit,...) enz...

- [8] Gebruik van veiling in de emissiehandel.** Het Europese energie-klimaatpakket voorziet in een veel ruimere inzet van veilingen (in de plaats van gratis rechten) als instrument om de emissierechten toe te wijzen. Volgens de Minaraad gaat dit in de goede richting, maar de Europese Commissie gaat hierin niet ver genoeg. De

---

⁴ Minaraad, Advies van 25 januari 2007 over de milieuprioriteiten van het Duitse voorzitterschap van de Europese Unie. Dit advies werd vastgesteld met onthouding van VOKA, UNIZO en Boerenbond.

⁵ Minaraad, Advies van 25 oktober '07 over de herziening van het Europese systeem van verhandelbare broeikasgasemissierechten. Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthielden zich bij dit advies.

rechten voor de elektriciteitsproducenten zullen vanaf de start van de derde handelsperiode geveild worden, de andere industrieën volgen nadien stapsgewijs.

Bij de implementatie van de nieuwe fase van de emissiehandel moet gewaakt worden over de impact op de concurrentiepositie van de bedrijven. Indien een significante impact kan worden verwacht, is de Minaraad voorstander van compenserende maatregelen.

Standpunt VOKA, UNIZO en de Boerenbond

VOKA, UNIZO en de Boerenbond onthouden zich bij het standpunt van de Minaraad over veiling. Volgens hen moet de verdeling van de emissierechten gratis zijn en gebaseerd op Europese energie-efficiëntie benchmarks.

[9] Koolstofopslag. In het Europese energie-klimaatpakket wordt veel belang gehecht aan de ontwikkeling van technologieën voor koolstofopvang (CCS, *Carbon Capture and Sequestration*). De ontwikkeling van deze technologie wordt vooral naar voor geschoven door de elektriciteitsproducenten die ook in de toekomst elektriciteit willen blijven produceren op basis van steenkool (waarbij veel CO₂ vrijkomt). De Commissie heeft nu een juridisch kader voorgesteld om de ontwikkeling van CCS te ondersteunen. De Minaraad plant een discussie over dit thema in de toekomst.

[10] CO₂-emissies van wagens. De CO₂-uitstoot van wegtransport steeg met 26% tussen 1990 en 2004 en vertegenwoordigt 20% van de totale Europese CO₂-emissies. De uitstoot van personenwagens vertegenwoordigt 12% van de totale Europese emissies. Op 19 december 2007 presenteerde de Europese Commissie een voorstel met regelgeving om de gemiddelde CO₂-uitstoot van nieuwe wagens te verminderen van 160 gram per kilometer tot 130 gram in 2012.⁶ Bijkomende maatregelen moeten zorgen voor een emissiereductie van 10 g CO₂/km om de vooropgestelde doelstelling van 120 g CO₂/km te halen. Deze bijkomende maatregelen hebben betrekking op efficiëntieverbeteringen via betere banden, airco's en het koolstofgehalte van de motorbrandstoffen. Bij dit laatste mikt de Europese Commissie vooral op een groter gebruik van agrobrandstoffen.

Het wetgevende voorstel van de Commissie staat voor een eerste discussie geagendeerd op de Raad Leefmilieu in juni 2008. Uit de eerste reacties van een aantal lidstaten en *stakeholders* blijkt alvast dat er nog veel weerstand is tegen dit voorstel.⁷

De Minaraad steunt de benadering die de Europese Commissie voorstelt niet, omdat deze de verantwoordelijkheid van de autoproducenten verwatert. De oorspronkelijke Europese doelstelling van 120 g CO₂/km wordt afgezwakt tot 130 g CO₂/km. Bovendien zijn de sancties die ingevoerd worden voor autoproducenten die hun doelstelling niet halen, te beperkt.

Standpunt VOKA, UNIZO en de Boerenbond

VOKA, UNIZO en Boerenbond onthouden zich bij het standpunt van de Minaraad over het voorstel van de Europese Commissie. Volgens deze organisaties is de geïntegreerde aanpak van de Europese Commissie de correcte aanpak omdat het totaal verbruik van een voertuig niet alleen door de motor bepaald wordt. Zelfs

---

⁶ Europese Commissie, "Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council Setting emission performance standards for new passenger cars as part of the Community's integrated approach to reduce CO₂ emissions from light-duty vehicles", COM(2007)856final, Brussel, 19 december 2007.

⁷ Voor een overzicht van de reacties zie <http://www.euractiv.com/en/transport/cars-co2/article-162412>

deze geïntegreerde aanpak leidt nog tot zeer ambitieuze doelstellingen voor de automobielsector.

De Minaraad wijst eveneens op het gevaar van de koppeling die in het voorstel van de Commissie gemaakt wordt tussen de uitstootdoelstellingen en het gewicht van de wagens. Op deze manier wordt een sterke impliciete stimulans gegeven om het gewicht van wagens op te drijven. Gewichtsvermindering is nochtans een belangrijke manier om de uitstoot te beperken.

3. Biodiversiteit

[11] Aanloop naar de biodiversiteitconferentie in Bonn. Als tweede milieuprioriteit verwijzen de Slovenen naar de Europese doelstelling om tegen 2010 de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. Het Sloveense voorzitterschap zal de EU vertegenwoordigen op de negende conferentie (*Conference of the Parties*) van het Biodiversiteitsverdrag die in mei 2008 plaatsvindt in Bonn (Duitsland).

Belangrijke punten op de agenda zijn landbouw biodiversiteit, invasieve soorten en biodiversiteit in bossen. De vorige voorzitterschappen van Duitsland en Portugal stonden al in het teken van deze conferentie. Tijdens de Europese Raad Leefmilieu in maart '08 zullen raadsconclusies met het Europese standpunt voor deze conferentie vastgesteld worden. Ook voor de conferentie van het Cartagenaprotocol over bioveiligheid zullen raadsconclusies vastgesteld worden.

De Minaraad hoopt dat er in de komende maanden vooral vooruitgang op het terrein zal geboekt worden. De EU kan maar geloofwaardig en overtuigend zijn op internationaal vlak, als ze eerst bewijst dat het haar menens is om de eigen, ambitieuze belofte waar te maken.

[12] Het biodiversiteitspakket van de Commissie. Op Europees niveau werkt de Commissie aan een biodiversiteitspakket. Dit pakket zal onder andere bestaan uit een mededeling over invasieve soorten (*Invasive Alien Species, IAS*). De Commissie wijst erop dat de bedreiging door invasieve soorten een ernstig probleem is dat aangepakt moet worden indien Europa zijn biodiversiteitsdoelstelling voor 2010 wil halen. Naast een bedreiging voor de biodiversiteit kunnen deze soorten ook aanzienlijke economische schade veroorzaken.⁸

Het biodiversiteitspakket zal ook een evaluatierapport over de implementatie in 2006-2007 van het biodiversiteitsactieplan bevatten.⁹ Dit actieplan bestaat uit een reeks maatregelen om de Countdown 2010-doelstelling (het stoppen van de biodiversiteitsachteruitgang tegen 2010) te halen. Een groot aantal maatregelen uit het actieplan liep vertraging op of werd zeer minimalistisch ingevuld. We denken daarbij onder meer aan de financiering met Europese middelen¹⁰ en middelen van de lidstaten voor de Natura 2000-gebieden. Ook de inzet van maatregelen uit het plattelandsbeleid om langetermijnvoordelen voor de biodiversiteit te realiseren

---

⁸ Meer info: http://ec.europa.eu/environment/nature/invasivealien/index_en.htm

⁹ Meer info: http://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_biodiv_ap/index_en.htm
"The Commission will report annually to Council and Parliament on progress in implementation of the Action Plan, starting with the period from adoption of this Communication to end 2007. The second report (to end 2008) will include a concise mid-term evaluation of progress towards the 2010 targets. The fourth annual report (to end 2010) will evaluate the extent to which the EU has met its 2010 commitments."

¹⁰ Het gaat om middelen vanuit het Fonds voor Plattelandsontwikkeling, het Cohesie- en Structuurfonds, het Pre-Accession Instrument en Life-III en Life+.

loopt in een aantal lidstaten (waaronder Vlaanderen) vertraging op.

In het kader van de *'health check'* van het Europese landbouwbeleid wordt het behoud van de biodiversiteit als één van aandachtspunten opgenomen. Belangrijke uitdagingen voor de komende jaren zijn: bescherming van graslanden, de bescherming van kleine landschapselementen (vooral in de Oost-Europese lidstaten) en het controlesysteem. De Minaraad benadrukt dat een grondige en vergaande hervorming van het landbouwbeleid moet zorgen voor een verdere duurzame ontwikkeling in het landbouw- en plattelandsbeleid. Deze hervorming moet ook leiden tot een groter draagvlak en meer krediet bij de bevolking voor de Europese landbouw- en plattelandssubsidies.

[13] Klimaatverandering. Een andere belangrijke uitdaging van het biodiversiteitsbeleid is de aanpassing aan de klimaatverandering. Recent verscheen *'A Climatic Atlas of European Breeding Birds'*.¹¹ Deze atlas is een belangrijke vooruitgang in de kennis van de mogelijke impact van klimaatverandering op de avifauna. Er wordt aangetoond dat klimaatverandering ervoor zal zorgen dat vele vogelsoorten deze eeuw noodgedwongen zullen moeten verhuizen naar nieuwe gebieden. De studie voorspelt dat *"without vigorous and immediate action against climate change, the potential future range of the average European bird species will shift by nearly 550 km north-east by the end of this century and will reduce in size by a fifth compared to the current range."* Volgens de Minaraad moet het Europese biodiversiteitsbeleid hiermee ernstig rekening houden, onder andere bij de verdere uitbouw van een samenhangend en functioneel Natura 2000-netwerk, bij de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen en beheersplannen voor Speciale Beschermingszones. Vlaanderen moet dit niet enkel mee op de agenda plaatsen (zoals gebeurde in het Natuurrapport 2007)¹², maar moet zich vooral voorbereiden op deze discussie. Op dit ogenblik heeft ons land – in tegenstelling tot bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk en Nederland – daarover nauwelijks enige expertise. Dit moet uitgebreid aan bod komen in de discussie over het EU-adaptatiebeleid.

In het advies over het Duitse voorzitterschap benadrukte de Minaraad dat bij de uitwerking van een Europese adaptatiestrategie er veel aandacht moet gaan naar het effect van de klimaatsverandering en de adaptatiemaatregelen op de sterk verzwakte Europese biodiversiteit. Natuurgebieden, en vooral de Natura 2000-gebieden, vormen een belangrijke buffer tegen klimaatverandering als retentiegebieden en overstromingsgebieden. De versteviging van de natuur moet voor de Minaraad dan ook één van de speerpunten worden van het adaptatiebeleid. Het grondige en doordachte beheer van de huidige Natura 2000-gebieden, rekening houdend met de vereisten op ecologisch, economisch, sociaal en cultureel vlak, is een essentiële basis.

[14] Het bossenpakket. In de pijplijn met de beleidsinitiatieven van de Europese Commissie bevindt zich eveneens een pakket met maatregelen inzake het Europese bosbeleid. Dit zal voorstellen bevatten inzake ontbossing en de handel in illegaal hout. De Minaraad verwacht van het voorzitterschap een ambitieuze visie op de invoering van de principes voor duurzaam bosbeheer in alle Europese lidstaten. De biodiversiteitsconferentie in Bonn is hiervoor een geschikte gelegenheid. Vlaanderen kan daarbij ongetwijfeld een voortrekkersrol spelen door de eigen ervaring met criteria voor duurzaam bosbeheer.

Ook moet de EU werk maken van wetenschappelijk verantwoorde bosindicatoren. Bij het opstellen van deze indicatoren moeten alle belanghebbenden betrokken

---

¹¹ Brian Huntley, Durham University, RSPB, Lynx Edicions, University of Cambridge, BirdLife International and EBCC, 15 januari '08.

¹² http://www.inbo.be/content/page.asp?pid=BEL_NARA-MAIN-startpagina

worden. Tenslotte moet ook de aanpak van de handel in illegaal hout absolute prioriteit krijgen. Naast de vrijwillige partnerschappen zal er onder het Sloveense voorzitterschap hopelijk ook werk gemaakt worden van de sinds lang aangekondigde bijkomende regelgeving om alle import van illegaal hout aan te pakken.